

**Patrimoniul european
experiențe comune și specificități regionale**
Conferință privind patrimoniul cultural

10.04.2019 – 13.04.2019
Sighișoara, județul Mureș, Romania

Metoda de lucru

Conferință structurată în sub-sesiuni tematice de lucru și sesiuni plenare + Evenimente speciale relevante.

Argument

Cum poate cooperarea europeană să sprijine Statele Membre și sectorul patrimoniului cultural în vederea unei mai bune protejări și promovări a patrimoniului Europei?

Cum se poate ajunge la o poziționare mai coerentă a Statelor Membre și Statelor Partenere în ceea ce privește abordarea și practicile privind patrimoniul cultural și cum se pot reduce disparitățile, păstrând în același timp particularitățile culturale? Este posibil să se valorifice progresele recente în ceea ce privește teoria și politica patrimoniului realizate de actorii și structurile europene, fără a se amenda abaterile, practicile eronate? În fața acestora, în ce măsură se poate vorbi despre particularități regionale, și în ce măsură despre lipsa unei abordări acceptate în întreaga Europă? În pofida aparentei lipse de importanță, acestea sunt aspecte esențiale a căror dezbatere este necesară pentru a se putea ajunge la o abordare echilibrată și consistentă a practicilor patrimoniului cultural în Europa.

Dorim să răspundem la aceste întrebări revenind asupra unei teme de importanță deosebită, calitatea în restaurare, care a primit o atenție specială în cadrul Anului european al patrimoniului cultural 2018, precum și în noul Plan de lucru pentru cultură 2019-2022. Vom continua interogarea și reflecția asupra temei calității, pentru a o așeza în centrul unor mai ample schimburi de experiență, programe de învățare și acțiuni comune la nivel european. Urmărim să atingem astfel un nivel optim de coerență și echilibrul pe care îl căutăm în practica de protejare a patrimoniului cultural european, păstrând în același timp caracteristicile regionale sau locale definitorii.

Rezultatul preconizat al conferinței este un set de concluzii asupra criteriilor și măsurilor care vor trebui adoptate, de părțile participante cât și de Uniunea Europeană, în vederea creșterii calității în restaurare și pentru a dirija elaborarea următoarelor mecanisme financiare europene. Concluziile vor fi prezentate Miniștrilor Culturii din Statele Membre la următorul Consiliu informal ce va avea loc în 16 aprilie la București, în cadrul Președinției României la Consiliul Uniunii Europene.

Teme

Subiectele selectate pentru sesiunile tematice se încadrează în categoria „catalizatori ai calității” – nu sunt doar factori de consolidare ci și de capacitate – și pun bazele practicilor fundamentate pe, și generatoare de calitate. Toate acestea trebuie abordate integrat, atât în cadrul conceptual al patrimoniului cultural cât și în cadrele conceptuale ale fiecărui sector – în special educație și formare, cercetare, dezvoltare, mediu, dar și muncă sau agricultură – pentru a putea promova cele mai eficiente acțiuni prin care să fie asigurată calitatea.

Fiecare temă va fi abordată prin prezentări de studii de caz și de practici curente – reușite sau nu – și prin dezbateri moderate.

1A Educație și formare

Pornind de la concluziile Anului european al patrimoniului cultural, vom căuta să analizăm distribuția nevoilor și a capacităților și diferențele dintre sistemele și programele actuale din Europa, pentru a identifica disparitățile, punctele forte și acțiunile necesare, la toate nivelurile. Unde ne lipsesc capacitățile pentru educație și formare și unde folosim capacitățile

existente într-un mod neadaptat? Trebuie să comparăm programele și acțiunile formale și informale, instituționale și independente, la scară mare și mică, și să extragem din aceste interogări idei și soluții. În final, urmărim să identificăm modalități de îmbunătățire a mecanismelor UE, pentru a spori schimburile și acțiunile comune ale instituțiilor și operatorilor din sectorul educației și formării în domeniul patrimoniului cultural din Europa, a crește capacitățile acolo unde sunt necesare și a crește nivelul de calitate al programelor.

1B Cercetare pentru restaurare

Capacitățile de cercetare puse în slujba patrimoniului cultural trebuie să fie sporite, iar noi metode de cooperare, schimb și transfer de cunoștințe trebuie incluse în mecanismele de finanțare ale UE, cu scopul explicit de a nivela disparitățile și de a stimula acțiuni de calitate. Dezbaterea în această sesiune nu trebuie îndreptată cu insistență spre inovare, în detrimentul cercetării „de rutină”, deoarece toate cercetările efectuate pentru a informa și a ghida proiecte sau acțiuni în domeniu sunt absolut necesare și trebuie să fie permise și încurajate atât înainte, cât și în timpul intervențiilor de conservare și al proceselor de restaurare. Care sunt experiențele și practicile curente din Europa în această privință și care sunt nevoile viitoarei perioade de programare a UE?

1C Evoluții în teoria patrimoniului cultural

Oferind cadrul conceptual pentru orice proiect sau acțiune, evoluțiile în câmpul teoriei constituie factori determinanți pentru atingerea calității. Care sunt teoriile contemporane ale patrimoniului cultural și cum influențează acestea realitatea pe teren? Alte sectoare – cum ar fi dezvoltarea, afacerile sau turismul – aderă la teoriile patrimoniului, recunosc și aplică principiile și condițiile conservării, cum ar fi integritatea și autenticitatea? Există o linie de separare între reflecția teoretică și practica intervențiilor în diferite părți ale Europei? Vom analiza modalitățile prin care abordările teoretice pot coexista și pot fi mai bine reflectate în mecanismele de finanțare ale UE.

2A Perspectiva largă

Problema calității nu poate fi gestionată corect decât dacă este plasată într-o perspectivă mai largă, care depășește sectorul patrimoniului cultural, pentru a evalua modul în care este influențată de alte contexte – de la cadrul fizic, la factorii politici. Planificarea urbană, dezvoltarea imobiliară, protecția mediului, practicile agriculturii, politicile de muncă, toate trebuie să fie conectate cu obiectivele protecției și punerii în valoare a patrimoniului cultural. Această abordare transversală va fi investigată prin prezentarea studiilor de caz și a pozițiilor unor profesioniști din alte sectoare sau din domenii conexe, pentru a trage concluzii cu privire la modul în care instrumentele UE pot contribui mai bine la creșterea calității.

2B Impactul social și factorul comunitar

Patrimoniul cultural reflectă modul în care comunitățile se definesc și pot contribui în mod responsabil la conservarea sa, iar legătura cu sfera socială este o necesitate absolută pentru orice proiect durabil dedicat patrimoniului cultural. Trebuie să abordăm această temă nu doar prin analizarea modului în care comunitatea și societatea determină modul în care ne ocupăm de patrimoniul cultural, ci și invers – modul în care practicile noastre privind patrimoniul cultural influențează societatea. Vor fi discutate exemple relevante și studii de caz care vizează abordarea calității în practicile de patrimoniu, pentru a ilustra impactul social al patrimoniului și importanța factorului comunitar.

2C Cadrul juridic și administrativ

Evoluțiile recente în sistemele instituționale – în special reducerile pe scară largă ale personalului din administrația de specialitate – trebuie compensate prin utilizarea mai bună a noilor tehnologii (sisteme informatice) și prin implicarea mai extinsă și mai eficientă a profesioniștilor și a societății civile (instrumente participative). În ce măsură este facilitată o astfel de schimbare de sistemele juridice actuale și cum tratează aceste probleme cele mai recente instrumente juridice dezvoltate sau în curs de dezvoltare în diferite țări europene? Căutăm să identificăm răspunsurile potențiale aplicabile la toate nivelurile și, în plus, să indicăm modul în care instrumentele UE pot contribui la această transformare și la îmbunătățirea cadrelor juridice și administrative, pentru a atinge nivelul dorit de calitate în practicile de patrimoniu.

Eveniment special

Evenimentul conex organizat în parteneriat cu Europa Nostra – sub titlul „Exemple de bune practici” – va completa conferința, prezentând o selecție de proiecte și acțiuni europene care au primit Premiul Uniunii Europene pentru Patrimoniul Cultural / Premiile Europa Nostra. O sesiune de prezentări ale câștigătorilor premiilor va deschide terenul pentru dezbateri publice și profesionale și o expoziție va fi prezentată în locul special al acestui eveniment, Biserica din Deal, câștigător al unui premiu în categoria „Conservare” în anul 2004.

Rezultate preconizate

- Recomandări și orientări suplimentare privind chestiunea mai largă a calității în practica patrimoniului cultural, care să contribuie la dirijarea următoarelor mecanisme de finanțare ale UE, în contextul unei abordări europene comune a patrimoniului cultural, dar și al particularităților locale;
- Recomandări privind acțiunile care trebuie întreprinse la nivel local, regional și național și la nivelul UE, astfel încât să se asigure o practică a patrimoniului cultural mai echilibrată și mai coerentă în întreaga Europă.

Conferința va implica profesioniști ai patrimoniului cultural precum și din domenii conexe și va deschide discuția către un public mai larg, depășind cercul închis al evenimentelor profesionale și abordând unul dintre subiectele cheie ale practicii contemporane a patrimoniului cultural în Europa – cum să definim, să atingem și să menținem calitatea.